

Svenska Läkaresällskapet
Fullmäktigemöte 2024

BILAGA 7

Bilaga till p. 21
Rapport från uppföljning av 2021 års medlemsreform

SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPET MOT FRAMTIDEN

Uppföljning av 2021 års medlemsreform

WIJK
KOMPETENS & UTVECKLING

Innehåll

Sammanfattning.....	2
Inledning.....	3
Rapportens frågeställningar	3
Projektorganisation	4
Om undersökningen.....	5
Enkät	5
Intervjuer	6
Dokumentation	7
Resultat.....	8
Fakta om föreningarna	8
Medlemsreformen	9
Svenska Läkaresällskapets röst i hälso- och sjukvården	11
Inflytande och delaktighet	15
Förutsättningar för specialitetsövergripande aktiviteter	17
Samarbete och stöd.....	18
Slutsatser och diskussion.....	21
Medlemsreformens genomförande.....	21
Reformens syften	21
Skillnader mellan olika typer av föreningar	22
Framgångsrika professionsorganisationer	22
Om undersökningen	23
Referenser	23
Bilaga 1 Intervjupersoner.....	24
Bilaga 2. Intervjuguide.....	25
Bilaga 3. Enkät.....	26
Bilaga 4. Medlemsföreningar i Svenska Läkaresällskapet	31

Sammanfattning

På uppdrag av Svenska Läkaresällskapet (SLS) har Wijk Kompetens & Utveckling följt upp den medlemsreform som infördes 2021. Medlemsreformen innebar att en ny medlemskategori – medlemsförening – infördes, vilket var den största organisatoriska förändring inom SLS sedan fullmäktige infördes. Syftena med rapporten var dels att fördjupa kunskapen kring de områden som reformen avsåg att utveckla med, dels att undersöka medlemsreformens genomförande.

Reformens genomförande

SLS har uppnått sina två målsättningar; flertalet sektioner har övergått till medlemsförening och huvudspåret in i SLS för läkare är genom medlemskap via medlemsförening. Utvärderingen visade att processen för medlemsreformen i stort har fungerat väl, särskilt vad gäller stödet till föreningar i samband med övergång till medlemsförening. Inför reformens genomförande upplevdes en viss otydlighet kring reformens syften och effekter på enskilda föreningars verksamhet och ekonomi.

En trovärdig och viktig röst

SLS uppfattades göra välbetänkta uttalanden i frågor som rör hälso- och sjukvård och angavs vara en trovärdig och viktig röst i samhällsdebatten. Påverkan på myndigheter och politiker i frågor som rör hälso- och sjukvård angavs vara relativt stor, och medlemsreformen har sannolikt påverkat detta till det positiva. Det finns stöd i organisationen för att SLS ska arbeta mer proaktivt och strategiskt i sitt påverkansarbete, såväl centralt som i dess olika föreningar.

Arbeta specialitetsövergripande för större påverkan

De specialitetsövergripande aktiviteter som SLS genomför uppgavs generellt fungera väl, särskilt vad gäller olika typer av utbildningsaktiviteter liksom ordföranderådet. Det finns möjlighet för SLS att ytterligare stärka det specialitetsövergripande samarbetet genom att utöka formerna för erfarenhetsutbyte mellan föreningarna, och att stödja föreningarnas samverkan kring gemensamma frågor för att på så sätt få en starkare röst i hälso- och sjukvården.

Utmaningar med inflytande i en ideell organisation

En av huvudsyftena med förändringen var att skapa en stark demokratisk legitimitet för beslut i fullmäktige genom att sektionernas mandat är baserade på antal läkarmedlemmar. En positiv trend gällandes närvaron i fullmäktige bidrar till legitimiteten. Utvärderingen visar att det finns möjlighet att ytterligare stärka det demokratiska inflytandet genom en ökad aktivitet från föreningarna, vilken kan stödjas genom informationsinsatser om SLS demokratiska processer till föreningarnas styrelser.

Gällandes inflytande och delaktighet i SLS övriga arbete är bilden komplex. Dels skiljer sig upplevelserna mellan olika föreningar, dels är det inte självklart hur mycket inflytande som enskilda föreningar bör ha. En gemensam önskan från föreningarna är dock att SLS fångar upp föreningarna mest prioriterade frågor och agerar på dessa. Delaktighet och inflytande påverkas negativt av att styrelsemedlemmar såväl centralt som i de olika föreningarna ofta har mycket begränsad tid för sina uppdrag.

Inledning

SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPETS MEDLEMSREFORM

År 2021 fick Svenska Läkaresällskapet (SLS) en ny medlemskategori - medlemsförening - vid sidan av de individuella medlemmarna.

Förändringen innebar att en medlemsförening ansluts till SLS med hela sitt medlemsantal. Medlemsföreningen utövar sedan inflytande i organisationen genom fullmäktige, samt betalar avgift till SLS, i relation till antalet läkarmedlemmar. Samtliga medlemmar i föreningen blev på så vis föreningsanknutna medlemmar i SLS, och medlemsföreningen fick alltså ökat inflytande i SLS fullmäktige jämfört med sektion. Att sektionerna tidigare utgjorde basen inom SLS, men samtidigt bestod av läkarmedlemmar där endast en minoritet var medlemmar i SLS moderföreningen, ansågs innebära ett demokratiskt underskott.

Förändringen hade följande syften:

- Att stärka den organisatoriska demokratin, genom att sektionerna ansluts till SLS med samtliga sina medlemmar och betalar en medlemsavgift baserad på sina läkarmedlemmar – skapas en stark demokratisk legitimitet för de beslut som sektionerna fattar i FM.
- Att stärka läkarprofessionens röst i samhället, genom att tydliggöra att SLS samlar landets specialitetsföreningar och deras medlemmar i en organisation.
- Att stärka förutsättningarna för specialitetsövergripande aktiviteter.

Målsättningar var:

- Att flertalet sektioner skulle ha övergått till medlemsförening när förändringen trätt i kraft 2021.
- Att huvudspåret in i SLS för läkare blir genom medlemskap via medlemsföreningen.

Förändringen röstades igenom på fullmäktige 2019 efter att en arbetsgrupp hade tillsatts år 2018 för att komma med ett förslag. Förslaget presenterades 2019 och remissbehandlades samma år. Medlemsreformens syften samt processen för dess genomförande utgår ifrån den proposition som fullmäktige tog beslut om 2019 (Svenska Läkaresällskapet, 2019). En utgångspunkt var att medlemsreformen inte skulle påverka SLS ekonomiska resultat.

Under förändringsarbetet lyftes vikten av att följa upp och utvärdera reformen, och beslut om att detta skulle göras togs i samband med att förändringen klubbades igenom.

RAPPORTENS FRÅGESTÄLLNINGAR

Utvärderingen syftar till att undersöka hur medlemsreformen har genomförts, samt att fördjupa kunskapen kring de områden som reformen avsåg att utveckla. Enkätresultatet kan också användas som baslinje inför kommande uppföljningar.

Frågeställningar:

- Hur har *processen* för organisationsförändringen fungerat?

- Har *syftena* för medlemsreformen uppfyllts?
- Hur kan SLS *arbeta vidare och utvecklas* för att ytterligare stärkas i linje med medlemsreformens syften?

Med anledning av den kontinuerlig omsättningen av ordförande och övriga styrelsemedlemmar i SLS föreningar, gjordes avvägandet att i utvärderingen lägga den fokus på en *nulägesbeskrivning* av de olika områden som reformen syftade till att utveckla.

PROJEKTORGANISATION

Projektorganisationen bestod av utredare, styrgrupp, referensgrupp samt en kontaktperson på SLS. Utredare var Hanna Wijk (extern konsult på Wijk Kompetens & Utveckling, leg. psykolog, medicine doktor) som hade uppdraget att driva arbetet enligt projektplanen och att genomföra och dokumentera utvärderingen. Utredaren stöttades med information och underlag från Malin Henriksson (organisationssekreterare på SLS).

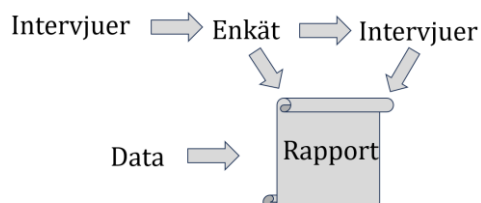
Projektets styrgrupp bestod av SLS ledningsgrupp; Tobias Alfvén (ordförande SLS), Anders Bengtsson (kanslichef), Jaana Logren Bergqvist (kommunikationschef), Marie Hiller (chef ekonomi och verksamhetsstöd) och Susanne Asplund Johansson (utredningsansvarig). Styrgruppens uppgift var att formulera uppdraget, ta beslut av strategisk karaktär samt ansvara för återrapportering.

En referensgrupp bidrog med synpunkter på utvärderingen i alla steg. Den bestod av Linus Axelsson (ordförande Svensk Kirurgisk Förening), Lena Forsberg (ordförande Svensk Förening för Klinisk Fysiologi), Magnus Isacson (ordförande Svensk Förening för Allmänmedicin), Cecilia Klanger (ordförande Kandidat- och underläkarföreningen), Stefan Lindgren (ordförande Läkaresällskapet i Lund), Jonas Oldgren (ordförande Svenska Kardiologföreningen), Tobias Alfvén (ordförande SLS) samt Susanne Asplund Johansson (utredningsansvarig SLS). Därutöver inbjöds Lovisa Farnebo (ordförande Svensk förening för otorhinolaryngologi, huvud- och halskirurgi) som dock inte hade möjlighet att delta i mötena och istället deltog i intervjuundersökningen. De föreningar som var representerade i referensgruppen var kongruenta med arbetsgruppen som var aktiv i förarbetena för medlemsreformen.

Om undersökningen

Rapporten baseras på resultatet från enkätsvar från SLS föreningar samt intervjuer med personer från föreningar, SLS nämnd och kansli. Därutöver sammanställdes antal föreningar som blivit medlemsföreningar samt föreningarnas närvaro vid fullmäktigemötet och ordföranderåden.

Figur 1: Datakällor som rapporten baseras på.

ENKÄT

Utformning av enkäten

Enkäten bestod av nitton frågor med fasta svarsalternativ samt åtta öppna frågor (se Bilaga 3). Den utformades i flera steg. Först formulerades förslag på frågor med utgångspunkt i dokumentationen kring medlemsreformen samt utredarens samtal med projektets styrgrupp och kontaktperson. Därefter intervjuades personer i projektets referensgrupp och styrgrupp med hjälp av en kvalitativ för-testintervju (Buschle, Reiter & Bethmann 2022). Utifrån intervjuerna utformades en enkät som diskuterades vid möten med projektets styrgrupp och referensgrupp. Enkäten testades av tre personer och godkändes avslutningsvis av styrgruppen.

Utskick

Enkäten skickades till ordförande för följande föreningar, sammanlagt 92 personer.

1. Medlemsföreningar
2. Sektioner
3. Kandidat och underläkarföreningen
4. Lokala läkarsällskap
5. Associerade föreningar

Respondenterna fick enkäten via e-post, dels som ett dokument, dels via webblänk. I utskicken instruerades respondenterna att gärna stämma av frågorna med kollegor i styrelsen. Två påminnelser skickades ut.

Svarsfrekvens

55 personer svarade på enkäten, vilket innebar en svarsfrekvens på 60 %. Uppdelat på typ av förening var svarsfrekvensen högst bland medlemsföreningar (72%) och lägst bland associerade föreningar och lokala läkaresällskap (Tabell 1).

Tabell 1. Svarefrekvens uppdelat på olika typer av föreningar.

Typ av förening	Utskickade enkäter	Antal svar	Svarsfrekvens	Andel av inkomna svar
Medlemsförening	54	39	72 %	71%
Sektion	13	7	54 %	13%
Associerad förening, lokalt läkarsällskap, kandidat- och underläkarförening	25	9	36 %	16%
Totalt:	92 enkäter	55 svar		100%

91 % av respondenterna var ordförande för föreningen. Övriga 9 % var facklig sekreterare, sekreterare, kassör samt tidigare ordförande. 71%, hade varit aktiva i styrelsen mer än tre år, 24 % hade varit aktiva ett till tre år och övriga mindre än ett år.

Dataanalys

Svaren presenteras som procent för varje svarskategori. Procenten beräknades baserat på valida värden, vilket innebär att eventuellt bortfall liksom svar som innebär att intervjupersonen inte kunde svara (ingen åsikt/vet ej) inte är med som bas i nämnaren. Valida värden presenteras för varje fråga. Fritextsvaren summerades och tematiserades.

För att jämföra svaren från olika typer av föreningar delades svaren även in i två grupper:

- a) medlemsföreningar (39 föreningar)
- b) sektioner, associerade föreningar, lokala läkarsällskap samt kandidat och underläkarföreningen (16 föreningar)

INTERVJUER

Intervjuerna syftade till att fördjupa förståelsen av enkätdata och att utforska hur SLS kan utveckla sitt arbete framgent.

Urval

Ett strategiskt urval genomfördes, vilket innebär att intervjupersoner väljs ut för att få en variation avseende vissa kriterier. I denna undersökning valdes intervjupersoner för att få en bredd av olika typer av föreningar samt personer från nämnd och kansli.

Totalt intervjuades 17 personer. Se Bilaga 1 för lista på intervjupersoner.

Tabell 2: Intervjupersoner.

Typ av förening	Antal
Medlemsföreningar	8 personer
Sektioner	3 personer
Lokala läkarsällskap	1 person
Associerad förening	1 person
SLS nämnd	2 personer
SLS kansli	2 personer

Intervjuernas innehåll

Intervjuerna var semistrukturerade kring de tre områden som medlemsreformen hade som fokus att stärka: SLS röst i hälso- och sjukvården, specialitetsövergripande aktiviteter samt demokratin i SLS (med fokus på föreningarnas inflytande och delaktighet). Därutöver ställdes en övergripande fråga om intervjupersonerna ville kommentera något kring medlemsreformens genomförande. Intervjuguide återfinns i Bilaga 2.

Intervjuområden och frågor diskuterades med utvärderingens styrgrupp och referensgrupp.

Genomförande

Intervjuerna genomfördes via Zoom (15), telefon (1) och ansikte mot ansikte (1), och tog mellan 30 och 55 minuter. Inför intervjun fick deltagarna information om teman som skulle behandlas under intervjun. Utredaren dokumenterade intervjuerna parallellt via dator och anteckningarna renskrevs i efterhand. Intervjuerna spelades också in för att förtydliga anteckningarna vid behov. Analys av data innebar att utredaren läste igenom intervjuanteckningarna flera gånger, delade in svaren i kategorier och i det sista steget delade in kategorierna i subkategorier.

DOKUMENTATION

Som del av resultatet summerades data kring antal medlemsföreningar (Bilaga 4) och medlemmar, samt vilka föreningar som varit närvarande vid SLS fullmäktige samt ordföranderåd.

Resultat

Resultatet redovisas utifrån följande områden:

- Fakta om föreningarna
- Medlemsreformens genomförande
- Svenska Läkaresällskapets röst i hälso- och sjukvården
- Demokrati och delaktighet
- Förutsättningar för specialitetsövergripande aktiviteter
- Samarbete och stöd

För varje område, den första punkten undantagen, presenteras först resultatet från enkäten följt av resultatet från intervjuerna. Citat från såväl intervjuer som enkäternas fritext är utvalda för att de är representativa för en synpunkt som förs fram av flertalet respondenter.

FAKTA OM FÖRENINGARNA

En målsättning för medlemsreformen var att flertalet sektioner skulle ha blivit medlemsföreningar när reformen genomfördes 2021. År 2024 fanns 56 medlemsföreningar och 11 sektioner (Tabell 3 samt Bilaga 4). Sex av sektionerna var inte överensstämmande med medicinska specialiteter.

Tabell 3: Antal anslutna medlemsföreningar per år.

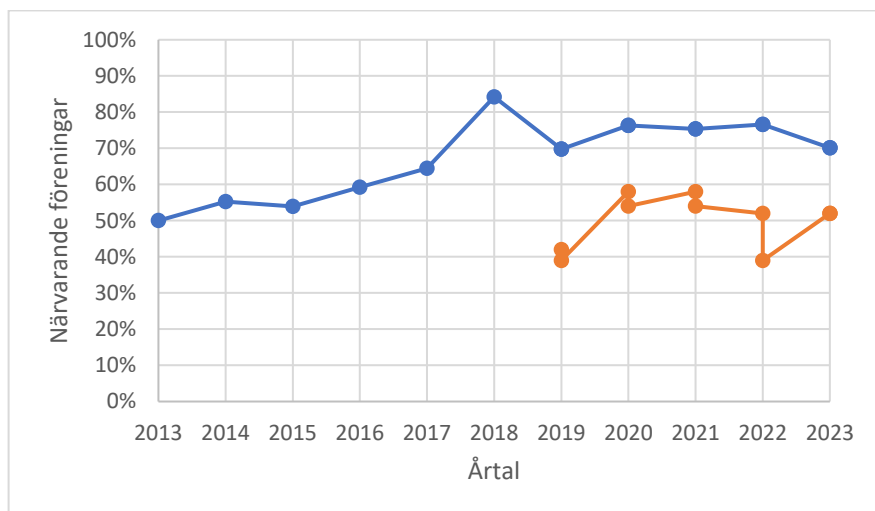
År	Antal medlemsföreningar (av möjliga sektioner)
2021	40 (av 66)
2022	52 (av 67)
2023	54 (av 67)
2024	56 (av 67)

År 2023 var antal föreningsanknutna medlemmar 26 327, medan 4500 var individuella medlemmar.

För att undersöka om närvaron i SLS fullmäktige har påverkats av medlemsreformen samlades tillgängliga data på antalet närvarande föreningar på fullmäktige och ordföranderåd (Figur 2). En tendens var en positiv utveckling vad gäller närvaron på fullmäktige, särskilt med åtanke att den data som finns från 2021 till 2022 troligen är i underkant på grund av en ändring i hur närvaro registrerats vid fullmäktige. Närvaron ser ut att ha toppats 2018, när diskussionerna kring medlemsreformen var aktuella.

Vad gäller närvaron på ordföranderåden har deltagandet varierat och det är inte något tydligt mönster i utvecklingen. Emellertid är antalet deltagande föreningar större under vårterminens än under höstterminens möten.

Figur 2. Närvarande föreningar vid fullmäktige 2013–2023 (blå) samt för ordföranderåden två ggr/ år 2019–2023 (orange). 2023 var antalet närvarande samma för årets möten.

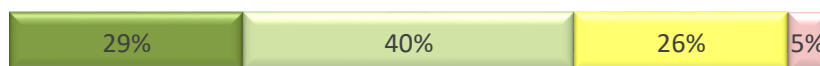
MEDLEMSREFORMEN

Enkät

Enkäten visar att 69% av respondenterna ansåg att medlemsreformen var väl genomförd. 70% ansåg att stödet i samband med att föreningen tog ställning till reformen var gott och 74% ansåg att stödet i samband med ansökan om medlemskap i SLS var gott. Relativt många gav neutrala svar, alternativt kunde inte svara på frågorna om medlemsreformen. Andelen neutrala svar var särskilt stor i gruppen "övriga föreningar" (Figur 3).

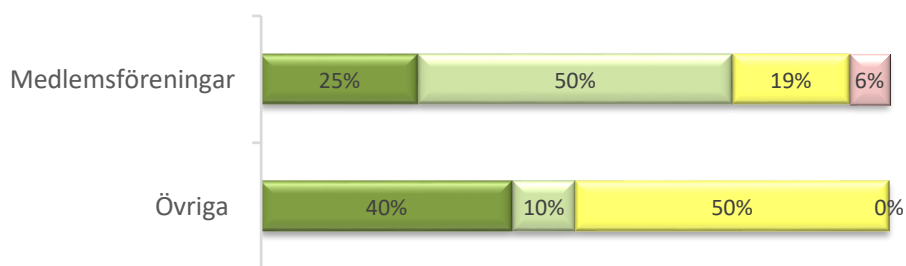
Figur 3. Enkät svar kring medlemsreformens genomförande.

Hur uppfattar du generellt att medlemsreformen har genomförts? (n=42)

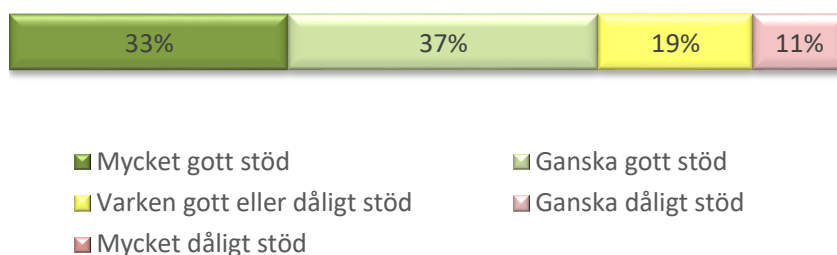
- Mycket väl genomförd
- Ganska väl genomförd
- Varken väl eller dåligt genomförd
- Ganska dåligt genomförd
- Mycket dåligt genomförd

Hur uppfattar du generellt att medlemsreformen har genomförts? (Medlemsföreningar n=32, övriga n=10)

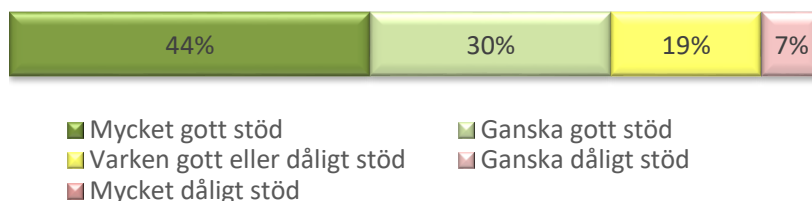

- Mycket väl genomförd
- Ganska väl genomförd
- Varken väl eller dåligt genomförd
- Ganska dåligt genomförd
- Mycket dåligt genomförd

Vad anser du om SLS stöd till föreningarna i samband med att er förening tog ställning till medlemsreformen? (n=34)

Vad anser du om SLS stöd till föreningarna i samband med att er förening ansökte om att bli medlemsförening? (n=27)

Respondenterna ombads kommentera vad de ansåg hade fungerat bra respektive mindre i samband med medlemsreformen.

Den vanligaste kommentaren kring vad som fungerade bra var samarbetet med kansliet, exempelvis vad gäller utformning av stadgar och förändringar i medlemsregister. Ytterligare svar på vad som fungerat bra var att SLS har blivit tydligare som organisation, har en starkare röst och att några respondenter upplevde en större tillhörighet med SLS. En kommentar gällde att det blev det billigare för medlemmarna.

"Att vi fick hjälp att justera våra stadgar enligt SLS nya stadgar."

På frågan vad som fungerat mindre bra var det vanligaste svaret oklarheter med reformens syfte samt fördelarna för föreningarnas medlemmar. Andra svar gällde praktiska problem med bland annat medlemsregister, synpunkter på hur diskussionen hade förts inför beslut samt att man skulle behövt mer stöd och underlag i beslutsprocessen. Det fanns också en fråga om det inte egentligen var ett ekonomiskt skäl till medlemsreformen, och hade önskat tydligare transparens därvidlag.

"Bristfällig info om fördelarna för våra medlemmar."

Anledningar till att inte bli medlemsförening

Respondenter som tillhörde sektioner tillfrågades varför föreningen valt att inte bli medlemsförening. Orsaker som gavs var ett lågt medlemsantal samt att föreningens kostnader skulle påverkas negativt.

Intervju

Intervjuerna fokuserade på syftena med reformen och inte medlemsreformens genomförande. Emellertid inbegreps en övergripande fråga om respondenterna hade någon synpunkt kring medlemsreformen som de ville lyfta fram.

Förståelse för reformens syfte och konsekvenser

I likhet med enkätsvaren lyfte flertalet respondenter från föreningarna att de, åtminstone inledningsvis, hade haft svårighet att förstå varför reformen skulle genomföras, och även att

kommunicera till detta till de egna medlemmarna. Särskilt ottydligt uppfattades de positiva effekter som den skulle innebära för den egna föreningen. Att det var diskussioner i styrelsen för att förstå syfte och konsekvenser, ansågs av vissa respondenter vara positivt, då det visade på engagemang och intresse.

Bland respondenter från nämnd och kansli uppfattades syftet som tydligt och konsekvenserna som positiva, i synnerhet vad gäller att SLS har blivit en starkare organisation med större möjlighet att påverka.

Medlemsreformens genomförande

Synpunkterna kring medlemsreformen kan delas in i tre grupper. Första gruppen av respondenter hade inte så stor insyn i hur medlemsreformen genomförts och kunde inte uttala sig.

Nästa grupp var mycket positiv till hela processen och lyfte upp aspekter som att det var välförankrat och att arbetsformen med arbetsgrupp och referensgrupp varit välfungerande.

Ytterligare en grupp beskrev att de juridiska och administrativa aspekterna av att gå från sektion till medlemsförening som komplicerade. Därutöver fanns någon mycket negativ erfarenhet av de diskussioner som föregått beslutet i fullmäktige.

"När vi skulle ta ställning på riktigt så fick vi de svar behövde. Jag är jättenöjd med den kontakta jag hade."

Flera respondenter trodde att ekonomin inom SLS sannolikt var en central orsak till att medlemsreformen skulle genomföras. Ekonomin ansågs även vara central i föreningens beslut om att bli medlemsförening eller inte. Några respondenter påpekade att ekonomin inte diskuterades och klargjordes i tillräcklig grad inför beslut och hade önskat en större transparens och stöd från SLS i detta.

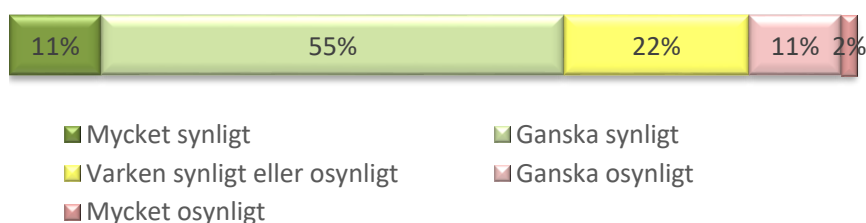
SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPETS RÖST I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

Enkät

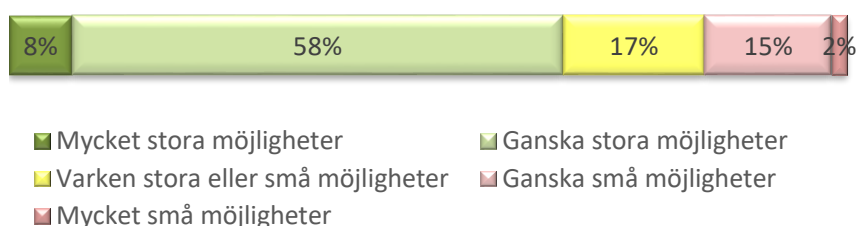
Frågor ställdes kring SLS påverkansmöjligheter samt synlighet i opinionsbildning. Två av tre respondenter svarade svarade att SLS är synligt, och ungefär lika många ansåg att SLS har möjlig möjlighet att påverka politiker och myndigheter (Figur 4).

Figur 4. Enkät svar kring SLS röst i hälso- och sjukvården.

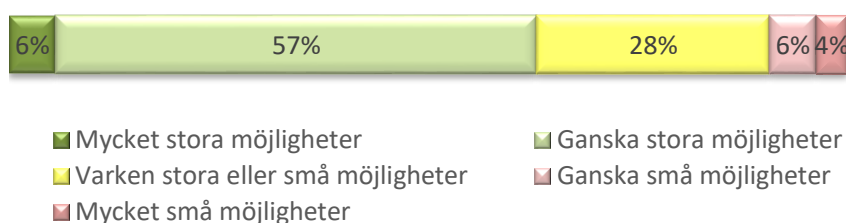
Hur uppfattar du SLS i opinionsbildning kring hälso- och sjukvård? (n=55)

Hur uppfattar du SLS
möjlighet att
påverka politiker i
frågor som rör
hälso- och sjukvård?
(n=53)

Hur uppfattar du SLS
möjlighet att
påverka
myndigheter i frågor
som rör hälso- och
sjukvård?
(n=54)

Många idéer och förslag om hur SLS kan få mer inflytande i frågor som rör hälso- och sjukvård gavs.

Först och främst handlade förslagen om ökad synlighet, både gentemot den egna läkarkåren som i media och gentemot beslutsfattare. Att beslutsfattare bjuds in till ordföranderåden var en uppskattad arena. En risk som påpekades var dock att SLS skulle bli politisk.

*"Bjud in ordförande/
politiker/
myndighet för diskussion
kring aktuella frågor."*

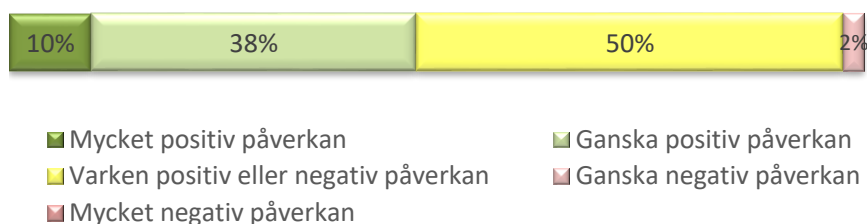
Vidare gavs förslag för att de olika föreningarna ska kunna få större genomslag i olika frågor, framför allt genom att SLS moderförening kan skapa arenor för att föreningarna att mötas och samverka. En ökad samverkan med Sveriges läkarförbund ansågs skulle göra läkarprofessionens röst i hälso- och sjukvården starkare. Avslutningsvis kom förslag om att återinföra läkarstämman och SLS tidning.

Medlemsreformens påverkan på SLS röst i hälso-och sjukvården

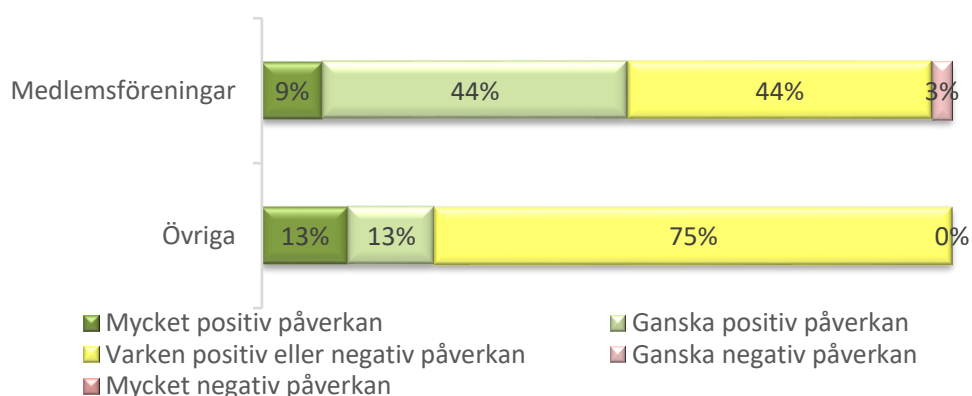
Vad gäller huruvida medlemsreformen haft en positiv eller negativ påverkan på SLS inflytande i frågor som rör hälso- och sjukvård, svarade hälften att den varken haft negativ påverkan och andra hälften att det haft en positiv påverkan. En uppdelning på medlemsföreningar och övriga föreningar visade att respondenter från medlemsföreningar gav mer positiva svar (Figur 5).

Figur 5. Enkät svar kring hur medlemsreformen har påverkat SLS röst i hälso- och sjukvården.

Uppfattar du att medlemsreformen har haft en positiv eller negativ påverkan på SLS inflytande i frågor som rör hälso- och sjukvård? (n=42)

Uppfattar du att medlemsreformen har haft en positiv eller negativ påverkan på SLS inflytande i frågor som rör hälso- och sjukvård?
Medlemsföreningar (n=34)
Övriga föreningar (n=8).

I övriga frågor inom detta område var det svårt att dra några slutsatser om skillnader mellan olika typer av föreningar, dels eftersom skillnaderna var små, dels då gruppen med "övriga" innehöll ett lågt antal valida svar.

Intervju

I intervjuerna tillfrågades respondenterna kring vad de tyckte fungerade väl vad gäller SLS inflytande och påverkan på hälso- och sjukvården, liksom vad som skulle kunna utvecklas.

En aktör med förtroende

En aspekt som flertalet av respondenterna lyfte fram var innehållet i SLS budskap, där respondenterna ansåg att SLS arbetar för frågor som är viktiga för läkarkåren, och att man sympatiserar med uttalandena. Majoriteten upplevde att SLS påverkansmöjligheter har påverkats positivt av medlemsreformen.

"Läkarsällskapet är en särskilt klok röst. (...) Det görs kloka inspel med väldigt mycket fokus på etik och vetenskap. Väl avvägt."

SLS alltmer synligt

Ytterligare en positiv aspekt som togs upp av majoriteten var att SLS har blivit alltmer synligt de senaste åren. Exempel som togs upp var bland annat aktiviteterna under covidpandemin, arbetet med Choosing Wisely och att SLS får ett stort antal inbjudningar till olika arenor. En orsak till ökad synlighet som nämndes var nuvarande ordförandes person och arbetssätt.

Flera personer problematiserade frågan kring synlighet och sa att de egentligen inte vet om

SLS är alltmer synligt, utan att det mer skulle kunna vara ett resultat av att de själva är aktiva i SLS och på så vis får mer insyn.

Potential till större påverkan

Respondenterna var samstämmiga i att det fanns möjlighet för SLS att ha mer påverkan och synlighet inom hälso- och sjukvården. Detta gällde såväl SLS moderförening som de olika föreningarna.

Ett tema var att SLS bör välja ut ett mindre antal frågor och i dessa arbeta ännu mer strategiskt och synligt. Alla respondenterna gav exempel på frågor som bedömdes som särskilt lämpade att driva för SLS. Fortbildningsfrågor, prioriteringsfrågor, etiska frågeställningar togs upp som exempel. Andra frågor såsom den nya arbetstidslagen (utifrån vilken kompetens som ska finnas tillgänglig vilka timmar på dygnet) förslogs kunna lyftas som en etisk och kvalitetssäkringsfråga. Kunskapsstyrningen var ytterligare ett område där SLS sågs ha en roll att påverka. Endast personer från kansli och nämnd hänvisade till frågorna som utgående från verksamhetsplanen eller som av SLS prioriterade områden.

Ett förslag där intervjupersonerna var enhälliga gällde vikten av att komma in i påverkansarbetet i god tid. Intervjupersonerna hade lite olika bilder av hur SLS arbetade med detta i dagsläget. I första steget föreslogs att SLS och föreningarna skulle bevaka vilka utredningar och förslag som var på gång, sedan arbeta för att vara delaktiga i olika arbetsgrupper kring detta och sedan vara synliga i diskussioner med politiker, myndigheter och media i dessa frågor.

”Man är gärna med på ett tidigare stadium än i dag. Det pågår en massa saker som är nästan klara när man ska skriva remissvar och då blir det liksom för sent.”

Flera respondenter lyfte att SLS påverkan på lokal och regional nivå i dagsläget var låg.

Tydlighet gentemot läkarkåren

Ett annat perspektiv på inflytande gällde den egna läkarkåren. Där var en vanlig synpunkt att det för många läkare är otydligt vad SLS arbetar med. En särskild utmaning som togs upp var att särskilja sig i förhållande till Sveriges läkarförbund. En åsikt var att läkarkåren skulle vara förtjänt av att SLS och Sveriges läkarförbund hade ett ökat samarbete eller slogs samman.

Vilken ambitionsnivå ska SLS ha?

I intervjuerna resonerade många av intervjupersonerna kring vad SLS moderförening kan och bör satsa på inom ramen för dess begränsade resurser. Samma dilemma beskrevs för påverkansarbetet i föreningarna. De flesta intervjupersonerna resonerade kring svårigheten att få tiden att räcka till och att man gärna skulle göra mer än vad man maktade med.

I några specialiteter ansågs påverkansarbetet som det mest centrala och viktiga arbetet i dagsläget, vilket innebar att dessa arbetsuppgifter prioriterades. För att kunna vara ännu mer aktiv i det arbetet skulle stöd från SLS exempelvis i form av faktaunderlag vara hjälpsamt. Men framför allt pekade föreningarna på vikten av att SLS moderförening fånga upp föreningarnas viktiga frågor och bidrog i att lyfta dessa med exempelvis myndigheter och politiker.

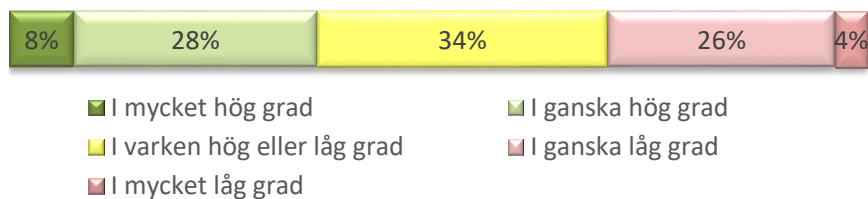
INFLYTANDE OCH DELAKTIGHET

Enkät

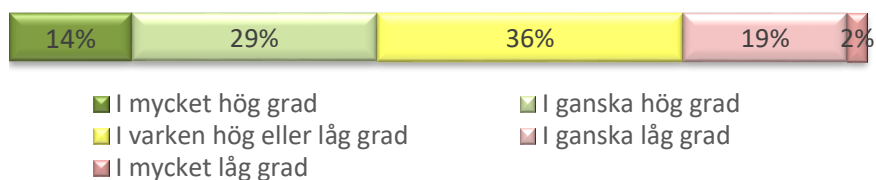
Respondenterna tillfrågades kring olika aspekter på inflytande i SLS. Här återfanns mer negativa svar än på de andra frågorna i enkäten. Undantaget var huruvida respondenterna som kände sig som en del av SLS, där 72% gav positiva svar (Figur 6).

Figur 6. Enkät svar kring föreningarnas inflytande på SLS moderförening.

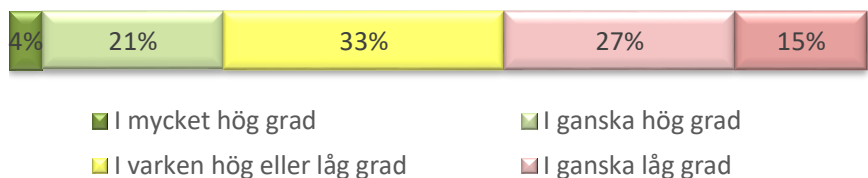
I vilken grad anser du att din förening kan påverka SLS arbete (t ex i fullmäktige, kommittéer, delegationer och arbetsgrupper)? (n=53)

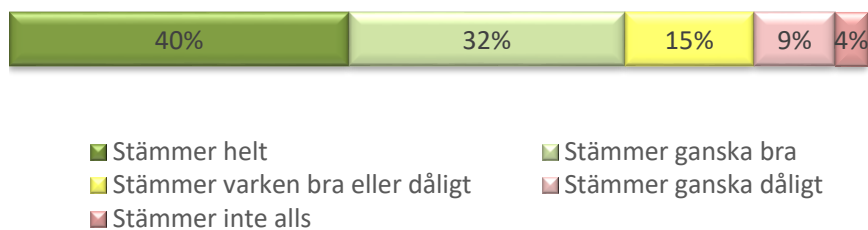
I vilken grad uppfattar du att SLS nämnd lyssnar på din förening? (n=42)

I vilken grad uppfattar du att din förening använder sig av de möjligheter som finns för att få inflytande i SLS? (n=52)

I vilken grad håller du med om följande påstående? Som styrelsemedlem i min förening upplever jag mig som en del av SLS. (n=53)

En relativt stor del av respondenterna uppgav alltså att de i låg grad använder de möjligheter som finns för att få inflytande. I fritextsvaren förtydligade flera respondenter att de tror att de skulle kunna få mer inflytande i SLS om styrelsen hade mer tid att engagera sig.

Vid jämförelse av svaren från medlemsföreningar och övriga föreningar, skilde sig svaren så till vida att medlemsföreningarna i högre grad angav att de använder sig av de möjligheter till inflytande som finns. Tendens fanns också att respondenter i övriga föreningar i högre grad använde det neutrala mittenalternativet.

Intervju

I intervjuerna fick respondenterna svara på vad de ansåg fungerar väl vad gäller föreningarnas inflytande och delaktighet i SLS, samt vad som kan utvecklas.

Känsla av att kunna påverka

Många av intervjupersonerna pekade på att de hade en känsla av att det finns möjlighet att påverka SLS moderförening om föreningen så önskar. Vagar man då nämnde främst var personliga kontakter med ordförande och resten nämnden.

Det fanns även undantag med beskrivningar av att ha försökt påverka SLS med upplevt dåligt bemötande som följd.

Hur fungerar det?

Ett återkommande tema från respondenterna (nämnd och kansli undantagna) var en osäkerhet om hur beslut inom SLS tas, hur nämnden arbetar liksom hur olika grupperingar utses och fungerar, åtminstone inledningsvis i ordföranderollen. Flera efterfrågade information till nya ledamöter i styrelserna, till exempel kring vad som förväntas av en ordförande. I intervjuerna framkom att ett arbete på SLS redan har påbörjats för att ge styrelserna mer kunskap.

Det framfördes också önskemål om att se över hur nämnden arbetar, bland annat för att arbete i nämnden sett likadant ut en längre period medan övrigt arbete inom SLS förändrats.

Fullmäktige som demokratiskt forum

I diskussioner kring inflytande diskuterades respondenterna från nämnd och kansli ändrade mandatet i fullmäktige som det mest påtagliga resultatet av medlemsreformen. Endast någon intervjuperson från föreningar tog upp ändrade mandat vid fullmäktige under intervjun. Såväl från nämnd och kansli som från föreningarna framfördes synpunkten att det finns möjlighet för föreningarna att bli ännu mer aktiva på fullmäktige.

Det lyftes också att mycket av det arbete som görs inom SLS är oberoende av fullmäktige, där mycket av arbetet fortgår utan en ny motion. Det fanns åsikter om att SLS kunde bli tydligare med vad som händer i det fortlöpande arbetet.

Ordföranderåd

Majoriteten av intervjupersonerna lyfte upp ordföranderåden som viktiga såväl för delaktighet som för informationsinhämtning. Flera tog upp erfarenhetsutbyte om gemensamma frågor som viktigast, liksom att kommunicera sina viktigaste frågor med SLS moderförening/ordföranden.

"Jag tycker att jag kontaktar kansliet när jag önskar. Tobias [SLS ordförande] är lättillgänglig. Sen blir det inte alltid exakt som man vill och tycker men alla saker man kommer med tas i beaktande."

"Jag behövde nog lite SLS for dummies, att man får lite material för nya. (...) Vid fullmäktige har vi röster vi skulle kunna använda men man måste veta hur det går till. Även om du kan lägga fram någon motion, behöver du få med dig andra föreningar."

"Ordföranderåden har blivit jätteviktiga. Det är jätteviktigt att samla alla och det är väldigt uppskattat."

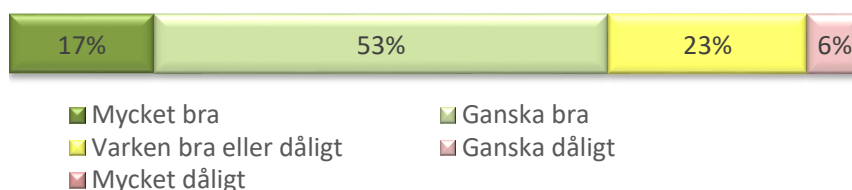
FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SPECIALITETSÖVERGRIPANDE AKTIVITETER

Enkät

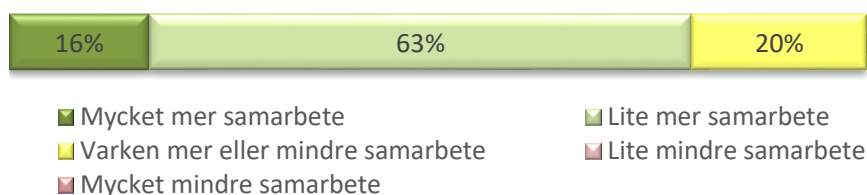
Ett syfte med medlemsreformen var att stärka förutsättningarna för specialitetsövergripande aktiviteter. I enkäten svarade 70% att SLS skapar bra förutsättningar för specialitetsövergripande aktiviteter (Figur 7). De flesta önskar ännu mer samarbete. Det var endast marginella skillnader mellan medlemsföreningar och övriga föreningar på dessa frågor.

Figur 7. Enkät svar kring specialitetsövergripande aktiviteter.

Hur uppfattar du att SLS skapar förutsättningar för specialitetsövergripande aktiviteter? (n=47)

Skulle du önska mer eller mindre samarbete med andra föreningar inom SLS? (n=49)

Respondenterna ombads att ge exempel på aktiviteter som de associerade till när de tänkte på specialitetsövergripande aktiviteter. Utbildningsdagar i ämnen såsom vetenskap och etik togs som exempel, men även mer diagnosfokuserade ämnen såsom covid-relaterade aktiviteter lyftes fram som positiva.

Exempel på vad som skulle öka förutsättningarna för specialitetsövergripande aktiviteter var administration av redan existerande nätverk (Svenskt Kirurgiskt Råd), att hjälpa till så att föreningarna kan erbjuda utbildningsutbud till andra föreningar samt att kraftsamla i vissa gemensamma frågor.

Samtidigt skrev många att det inte finns tid för mer samarbete även om det vore önskvärt.

Intervju

Respondenterna tillfrågades vad de tyckte fungerade väl vad gäller specialitetsövergripande aktiviteter och vad de tänkte skulle kunna utvecklas.

Utbildningsaktiviteter

Majoriteten associerade först och främst till olika typer av utbildningsaktiviteter för medlemmar, vilka var något som uppskattades. Flera resonerade kring läkarstämans försvinnande som negativt men nödvändigt. En ökad specialisering liksom att möjligheten

till fortbildning för medlemmarna minskat, ansågs bidra till en minskad efterfrågan på specialitetsövergripande utbildningsaktiviteter.

Det fanns också enstaka negativa synpunkter kring de aktiviteter som erbjöds, exempelvis vad gäller svårigheten att ta sig till SLS i Stockholm för läkare ute i landet. Andra respondenter lyfte dock att utvecklingen med möjlighet till digital medverkan var positiv.

Mötesforum

En uppskattad specialitetsövergripande aktivitet som nämndes av de flesta respondenterna var ordföranderåden. Särskilt lyftes erfarenhetsutbyte som ett uppskattat innehåll.

Några respondenter poängterade vikten av att få information om mötena i god tid, dels att de finns (för nya ordföranden), dels datum och innehåll.

”Vi har samma problem och samma frågor. (...) Det är särskilt bra när vi diskuterar praktiska frågor som vi har gemensamma.”

Mer specialitetsövergripande samarbete

I intervjuer fördjupade sig respondenterna kring vad ett eventuellt ökat samarbete skulle kunna innebära. Framför allt gällde det att driva viktiga professionsfrågor, gärna med ett mindre urval av föreningar som har liknande behov.

Förslag på hur SLS kan underlätta för sådana samarbeten var att fånga upp föreningarnas viktigaste frågor och problem och att sedan förmedla kontakt mellan föreningar. Även att bjuda in ett urval av föreningar till diskussion ansågs skulle stärka samverkan. Inte minst ansågs administrativt stöd vara av vikt, inte minst då det kontinuerliga bytet av styrelsemedlemmar inom föreningarna försvårade för långsiktiga rutiner och arbetssätt. Ett enkel åtgärd som föreslogs var att via SLS få tillgång till aktuella kontaktuppgifter till styrelseledamöterna i de olika föreningarna.

SAMARBETE OCH STÖD

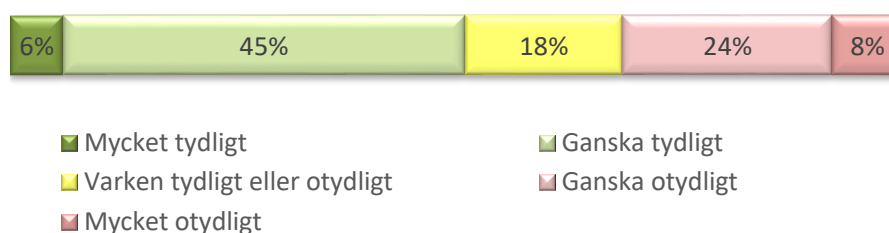
Samarbetet mellan förening och SLS som moderförening uppfattades fungera väl. Emellertid fanns en del osäkerhet kring vilket stöd och hjälp som finns för föreningarna (Figur 8).

Figur 8. Samarbetet mellan föreningar och SLS moderförening.

Hur uppfattar du att samarbetet fungerar mellan din förening och SLS som moderförening?
(n=52)

Hur tydligt är det för dig vilket stöd och hjälp er förening kan få från SLS? (n=51)

Vanligaste kommentaren på frågan vad som fungerade väl i samarbetet gällde kansliet, exempelvis att få svar, remisshantering och stöd vid genomförandet av medlemsreformen. Ett fåtal nämnde även att inbetalning av medlemsavgiften till kansliet fungerade väl. Ytterligare ett tema gällde en känsla av samhörighet mellan förening och SLS. Orsaker till samhörigheten var exempelvis medlemsreformen, att föreningen delar SLS ståndpunkter i olika frågor samt förhållningssättet från framför allt ordförande. Avslutningsvis nämndes SLS kommunikation som välfungerande, såsom utskickad information samt möjligheter till distansmöten.

Vidare kommenterades vad som kan utvecklas i samarbete mellan SLS moderförening och dess föreningar. Många olika förslag gavs. Att arbeta tillsammans i viktiga frågor nämndes, och mer specifikt att ta reda på vilka som är föreningarnas viktigaste frågor och sedan stödda föreningarna i att driva dessa. Bättre kommunikation kring utbildningar och möten framkom. I detta låg bland annat god framförhållning och ett ökat samarbete med föreningarna vid utannonsering av olika utbildningar och konferenser. Även kanslistöd kring föreningarnas webbsidor nämndes, exempelvis framkom att det saknades kännedom om det stöd som SLS redan erbjuder. Även samordning med Sveriges läkarförbund kring webbsidor efterfrågades. Ett ytterligare förbättringsförslag var en tydligare rutin kring remisshantering, och mer återkoppling på remissvaren.

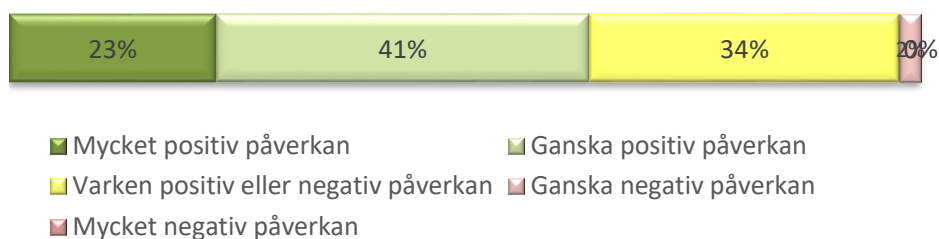
Avslutningsvis beskrevs svårigheter som hade att göra med den egna föreningen, där det särskilt i små föreningar var svårt att hinna engagera sig i läkarorganisationernas olika initiativ.

Medlemsreformens påverkan på samarbete

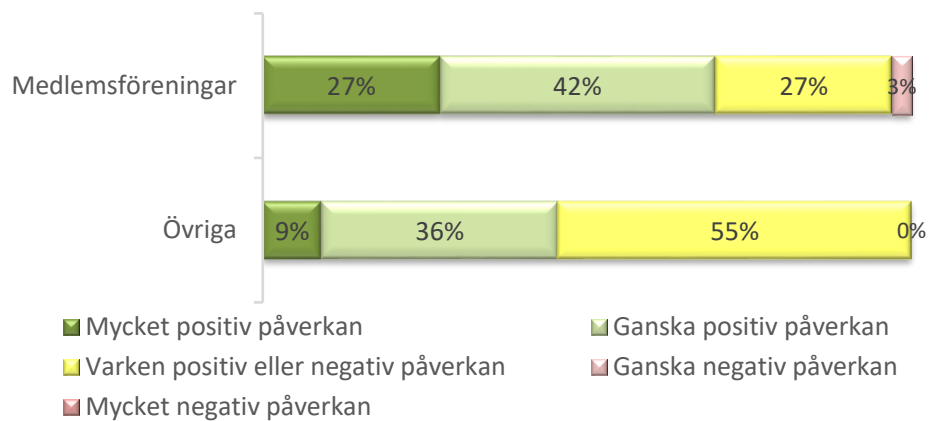
Majoriteten tyckte att medlemsreformen haft en positiv påverkan på samarbetet mellan SLS moderförening och föreningarna. Särskilt positiva var medlemsföreningarna (Figur 9).

Figur 9. Medlemsreformens påverkan på samarbetet.

Uppfattar du att medlemsreformen generellt har haft en positiv eller negativ påverkan på samarbetet mellan SLS föreningar och SLS moderförening? (n=44)

Uppfattar du att medlemsreformen generellt har haft en positiv eller negativ påverkan på samarbetet mellan SLS föreningar och SLS moderförening? (medlemsföreningar n=33, övriga n=11)

Intervju

I intervjuerna ställdes inga specifika frågor kring samarbetet mellan SLS moderförening och föreningarna.

Slutsatser och diskussion

Sammanfattningsvis visar denna uppföljning att SLS uppfattas ha en viktig roll och att det finns ett stort förtroende för att SLS framför, och arbetar med, viktiga frågor. Det finns ett starkt stöd för att arbeta ännu mer strategiskt och aktivt med påverkansarbete. Det finns förbättringspotential vad gäller föreningarnas delaktighet och inflytande i SLS moderförening. Utmaningen i att vara ideell organisation med begränsade resurser påverkar verksamheten i alla steg.

Nedan följer en summering av resultaten utifrån rapportens frågeställningar med fokus på hur SLS kan arbeta vidare.

MEDLEMSREFORMENS GENOMFÖRANDE

Resultatet talar för att medlemsreformen på ett övergripande plan har fungerat väl. Hur arbetet med förändringen har organiserats med arbetsgrupp och referensgrupp har uppskattats, och kan med fördel även användas vid framtida utvecklingsarbete. Särskilt välfungerande har stödet till föreningarna i samband med övergång till medlemsförening uppfattats.

Dock upplevde föreningarna vid reformens genomförande en otydlighet kring reformens syften liksom effekter på enskilda förenings verksamhet och ekonomi. En kontinuerlig omsättning av styrelsemedlemmar, liksom att dessa ofta har lite tid till sina uppdrag, har försvårat kommunikationen kring reformen. Tydlighet i kommunikationen med fokus på föreningarnas verksamhet ska inte underskattas i framtida arbete inom SLS.

REFORMENS SYFTEN

Att stärka den organisatoriska demokratin

En av huvudsyftena med förändringen var att skapa en stark demokratisk legitimitet för beslut i fullmäktige, genom att sektionernas mandat är baserade på antal läkarmedlemmar. Utvärderingen visar att SLS har uppnått sina två målsättningar kopplade till mandaten i fullmäktige; flertalet sektioner har övergått till medlemsförening och huvudspåret in i SLS för läkare är genom medlemskap via medlemsföreningen.

Medan nämnd och kansli utgick ifrån att fullmäktige är föreningarnas väg till inflytande och delaktighet, lade övriga respondenter mer tyngd på kontakter med ordförande och nämnd. Utvärderingen visar att det finns möjlighet att ytterligare stärka fullmäktige som demokratiskt forum genom att öka kunskapen och arbeta stödjande kring processen kring fullmäktige. Gällandes inflytande och delaktighet i SLS övriga arbete var det relativt många som uppfattade att detta var begränsat. Bilden var dock komplex, dels eftersom upplevelserna skiljde sig åt mellan olika respondenter/föreningar, dels eftersom målet för hur mycket inflytande varje förening ska ha inte är givet.

Delaktighet och inflytande påverkas negativt av att styrelsemedlemmar såväl centralt som i de olika föreningarna har en begränsad tid för sina uppdrag. För att ytterligare utöka föreningarnas delaktighet kan ökad kunskap hos styrelsemedlemmarna om hur arbetet sker inom SLS bidra positivt, liksom att en tydligare koppling mellan föreningarnas inspel och resultatet, exempelvis vad gäller remissvar och motioner till fullmäktige.

Att stärka läkarprofessionens röst i samhället

Nästa syfte med medlemsreformen var att stärka läkarprofessionens röst i samhället, genom att tydliggöra att SLS samlar landets specialitetsföreningar och deras medlemmar i en organisation. Utvärderingen visar att SLS anses ha ett relativt stort inflytande i frågor som rör hälso- och sjukvård, och att medlemsreformen kan ha påverkat detta positivt. Särskilt tydligt i resultatet var det förtroende som fanns om att SLS framför välgrundade och kloka åsikter i för hälso- och sjukvården viktiga frågor.

Det fanns önskemål om att SLS i samverkan med föreningarna ska arbeta ännu mer strategiskt och proaktivt. Emellertid var insikten om organisationens begränsningar stor.

Att stärka förutsättningarna för specialitetsövergripande aktiviteter

SLS ansågs generellt ge goda förutsättningar för specialitetsövergripande aktiviteter. Särskilt lyftes utbildningsaktiviteter och ordföranderåd.

Det finns möjlighet till att ytterligare stärka det specialitetsövergripande samarbetet dels vad gäller erfarenhetsutbyte mellan föreningarna, dels genom att stödja föreningarnas samarbete i vissa prioriterade frågor. Begränsningar i tid för styrelsearbete både centralt i SLS och i föreningarna gör dock att det är oklart om mer samarbete i praktiken skulle vara möjligt.

SKILLNADER MELLAN OLIKA TYPER AV FÖRENINGAR

För att hitta eventuella mönster mellan typer av föreningar jämfördes enkätsvaren från respondenter från medlemsföreningar med är det svårt att dra några slutsatser. En tendens var dock respondenter från medlemsföreningar gav mer positiva svar på frågor som rör medlemsreformens genomförande och effekter.

FRAMGÅNGSRIKA PROFESSIONSORGANISATIONER

Avslutningsvis följer några teoretiska perspektiv på resultatet. Huynh och Shun (2019) har presenterat ett ramverk kring vad som är särskilt viktigt för framgångsrika medicinska professionsorganisationer. Detta inkluderar bland annat förtroende, ledarskap och kollektiv framgång. Resultatet från utvärderingen visar på ett högt förtroende vad gäller SLS påverkan och uttalanden i hälso- och sjukvården, och att ledarskapet i form av ordföranderollen är av stor betydelse för såväl upplevd tillhörighet som möjlighet att påverka organisationen. Den kollektiva framgången är utmanande i en stor och diversifierad organisation som SLS. Dock kan detta förstärkas bland annat genom att gemensamma framgångar betonas och att information delas om framgångar för olika delar i organisationen.

SLS vill skapa en stark röst för läkarprofessionen i samhället, och medlemsreformen har varit ett sätt att stärka detta. En stark ideell organisation är helt beroende av engagemang från aktiva och en hög andel anslutna medlemmar. I bakgrunden för många av utvärderingens resultat ligger dilemmat med önskat om att vara engagerad samtidigt som man har svårighet att få tiden att räcka till. Hos läkare ligger oftast det största engagemanget och tillhörigheten i den medicinska specialitet där de är tränade (Levi & Dopelt 2021; Frydén 2017) liksom i kvalitets- och patientsäkerhetsfrågor (Prenestini et al. 2023). Med detta som bakgrund har SLS medlemsreform skapat förutsättningar för ett ökat engagemang, genom att man knyter de olika specialiteterna närmare sig och SLS verksamhet gagnas med största sannolikhet av att utgå ifrån frågor som ligger nära

specialiteternas medicinska områden. Ett exempel som tidigare följts upp och visat sig vara positivt var den Covid-19 grupp som möttes inom SLS ram 2020–2022. (Wijk, 2022).

Ytterligare ett perspektiv på engagemang som kan lyftas är generella drivkrafter för ideellt arbete. I Sverige finns det ca 250 000 ideella organisationer. Volontärbyrån (2023) undersökte drivkrafter för ideellt arbete. I undersökningen lyfte 97% av deltagarna att man upplever att man påverkar samhället i positiv riktning. En utmaning för professionsorganisationer såsom SLS är att positiva effekter i samhället/hälso- och sjukvården inte sällan märks först på lång sikt. I linje med detta kan organisationen behöva lägga särskild omsorg vid att återkoppla och tydliggöra kopplingen mellan det arbete som föreningarna lägger ner och det positiva effekter som sker.

OM UNDERSÖKNINGEN

Alla undersökningar har potentiella svagheter. En sådan i aktuell undersökning var enkätens svarsfrekvens på 60%. Svarsfrekvensen var dock i linje med tidigare undersökningar i organisationen, och hos gruppen medlemsföreningar, som var mest berörda av reformen, var svarsfrekvensen 72%. Att kombinera enkäten med en intervjuundersökning användes för att höja datainsamlingens täckningsgrad.

Ytterligare en utmaning i enkätundersökningen var att majoriteten av frågorna var så kallade attitydfrågor eller åsiktsfrågor som det också kallas. Attityder är inte observerbara eller objektiva och riskerar att påverkas av hur enkätfrågorna är ställda. I denna undersökning hanterades detta bland annat genom att ställa flera frågor kring samma fenomen (t ex åsikter kring SLS påverkansarbete). Svaren får också tolkas som hypotesgenererande inför intervjuerna och framför allt för det fortsatta utvecklingsarbetet inom SLS.

Referenser

Buschle, C., Reiter, H. & Bethmann, A. The qualitative pretest interview for questionnaire development: outline of programme and practice. *Qual Quant* 56, 823–842 (2022).

Frydén Hanna (2017). *Läkarförbundet och dess delföreningar – en förstudie*.

Levi, B., Davidovitch, N., & Dopelt, K. (2021). In Service of the Society? Medical Associations as Agents of Social Change-Implications for Health Policy and Education in Israel. *Healthcare (Basel, Switzerland)*, 9(10), 1264.

Prenestini, A., Palumbo, R., Grilli, R. et al. Exploring physician engagement in health care organizations: a scoping review. *BMC Health Serv Res* 23, 1029 (2023).

Svenska Läkaresällskapet (2019). *Proposition 2 om ny medlemskategori i SLS*.

Volontärbyrån (2023). *Volontärbarometern. Rapport om ideellt engagemang 2023*.
<https://www.volontarbyran.org/volontarbarometern>

Wijk (2022). *Svenska Läkaresällskapetetsarbetsgrupp för Covid-19 – en utvärdering*.

Bilaga 1. Intervjupersoner

Kategori	Förening	Namn
Medlemsförening	Svensk Ortopedisk Förening	Anne Garland
Medlemsförening	Svensk Förening för Allmänmedicin	Magnus Isacson
Medlemsförening	Svensk Förening för Medicinsk Radiologi	Sara Sehlstedt
Medlemsförening	Svenska Sällskapet för Dermatologi och Venereologi	Anna Josefson
Medlemsförening	Svensk Reumatologisk Förening	Jon Einarsson
Medlemsförening	Svensk förening för Beroendemedicin	Joar Gutestam
Medlemsförening	Svensk Förening för Rehabiliteringsmedicin	Kristian Borg
Medlemsförening	Svensk Förening För Fysisk Aktivitet och Idrottsmedicin	Eva Andersson
Sektion	Svensk förening för otorhinolaryngologi, huvud och halskirurgi	Lovisa Farnebo
Sektion	Svensk Internmedicinsk Förening	Anna-Clara Collén
Sektion	Svensk Plastikkirurgisk Förening	Inkeri Leonardsson Schultz
Lokala läkarsällskap	Göteborgs läkaresällskap	Ann Stokland Hagberg
Associerad förening	Svenska skolläkarföreningen	Pernilla Gudmundsson
Nämnd	Ordförande	Tobias Alfvén
Nämnd	Vice ordförande	Cia Ihre Lundgren
Kansli	Utredningsansvarig	Susann Asplund Johansson
Kansli	Kommunikationschef	Jaana Logren Bergqvist

Bilaga 2. Intervjuguide

Område

SLS som stark röst inom hälso- och sjukvården

Exempel på frågor

Vad tycker du fungerar särskilt väl vad gäller SLS inflytande i frågor som rör hälso- och sjukvård? (t ex gentemot myndigheter, media, politiker)

Vad tycker du kan förbättras?

Hur tänker du att SLS kan få mer inflytande i frågor som rör hälso- och sjukvård?

Förutsättningar att bedriva specialitetsövergripande aktiviteter

Vad tycker du fungerar särskilt väl vad gäller specialitetsövergripande aktiviteter och samarbete mellan föreningarna inom SLS?

Vad tycker du kan förbättras?

Hur tänker du att specialitetsövergripande aktiviteter och samarbetet mellan föreningar kan stärkas ytterligare?

Demokrati och inflytande i SLS

Vad tycker du fungerar särskilt väl vad gäller föreningarna inflytande och delaktighet i SLS?

Vad tycker du kan förbättras?

Hur tänker du att föreningarnas inflytande och delaktighet i SLS kan utvecklas framöver?

Medlemsreformen

Är det något gällande medlemsreformens genomförande som du vill lyfta?

Bilaga 3. Enkät

1. Vad stämmer in på dig:

Jag är aktiv i en medlemsförening.

Jag är aktiv i en sektion.

Jag är aktiv i en associerad förening, lokalt läkarsällskap eller kandidat- och underläkarföreningen.

Skriv vilken förening du tillhör (med förening menar vi föreningar, sektioner, associerad förening osv.

2. Vilken roll har du huvudsakligen?

Ordförande

Annan

3. Hur många år ha du varit aktiv i styrelsen i din förening?

Med förening menar vi här samtliga föreningar inom SLS, dvs medlemsföreningar, sektioner, associerade föreningar etc.

Mindre än 1 år

1-3 år

Mer än 3 år

4. Hur uppfattar du SLS i opinionsbildning kring hälso- och sjukvård?

Frågan avser SLS kärnområden vetenskap, utbildning, etik och kvalitet.

Mycket synligt

Ganska synligt

Varken synligt eller osynligt

Ganska osynligt

Mycket osynligt

Ingen åsikt

5. Hur uppfattar du SLS möjlighet att påverka politiker i frågor som rör hälso- och sjukvård? Frågan avser SLS kärnområden vetenskap, utbildning, etik och kvalitet.

Mycket stora möjligheter

Ganska stora möjligheter

Varken stora eller små möjligheter

Ganska små möjligheter

Mycket små möjligheter

Ingen åsikt

6. Hur uppfattar du SLS möjlighet att påverka myndigheter i frågor som rör hälso- och sjukvård? Frågan avser SLS kärnområden vetenskap, utbildning, etik och kvalitet.

Mycket stora möjligheter
Ganska stora möjligheter
Varken stora eller små möjligheter
Ganska små möjligheter
Mycket små möjligheter
Ingen åsikt

7. Uppfattar du att medlemsreformen har haft en positiv eller negativ påverkan på SLS inflytande i frågor som rör hälso- och sjukvård? Frågan avser SLS kärnområden vetenskap, utbildning, etik och kvalitet.

Mycket positiv påverkan
Ganska positiv påverkan
Varken positiv eller negativ påverkan
Ganska negativ påverkan
Mycket negativ påverkan
Ingen åsikt

Har du idéer eller förslag på hur SLS kan få mer inflytande i frågor som rör hälso- och sjukvård?

8. Hur uppfattar du att samarbetet fungerar mellan din förening och SLS som moderförening? Med förening menar vi samtliga föreningar inom SLS, dvs medlemsföreningar, sektioner, associerade föreningar m.m. Med moderförening menar vi nämnden, delegationerna, kansliet, programverksamheten m.m.

Fungerar mycket bra
Fungerar ganska bra
Fungerar varken bra eller dåligt
Fungerar ganska dåligt
Fungerar mycket dåligt
Ingen åsikt

9. Uppfattar du att medlemsreformen generellt har haft en positiv eller negativ påverkan på samarbetet mellan SLS föreningar och SLS moderförening?

Mycket positiv påverkan
Ganska positiv påverkan
Varken positiv eller negativ påverkan
Ganska negativ påverkan
Mycket negativ påverkan
Ingen åsikt

10. Vill du kommentera vad du anser fungerar bra i samarbetet mellan din förening och SLS moderförening?

11. Vill du kommentera vad du anser kan förbättras i samarbetet mellan din förening och SLS moderförening?

12. Hur uppfattar du att SLS skapar förutsättningar för specialitetsövergripande aktiviteter?

Mycket bra
Ganska bra
Varken bra eller dåligt
Ganska dåligt
Mycket dåligt
Ingen åsikt

Ge gärna exempel på specialitetsövergripande aktiviteter som du kommer att tänka på

13. Skulle du önska mer eller mindre samarbete med andra föreningar inom SLS?

Mycket mer samarbete
Lite mer samarbete
Varken mer eller mindre samarbete
Lite mindre samarbete
Mycket mindre samarbete
Ingen åsikt

Kommentera gärna ditt svar:

14. I vilken grad håller du med om följande påstående? Som styrelsemedlem i min förening upplever jag mig som en del av SLS.

Stämmer helt
Stämmer ganska bra
Stämmer varken bra eller dåligt
Stämmer ganska dåligt
Stämmer inte alls
Ingen åsikt

Vill du ge exempel på vad som skulle få dig att känna dig mer som en del av SLS?

15. I vilken grad anser du att din förening kan påverka SLS arbete (t ex i fullmäktige, kommittéer, delegationer och arbetsgrupper)?

I mycket hög grad
I ganska hög grad
I varken hög eller låg grad

I ganska låg grad
I mycket låg grad
Ingen åsikt

16. I vilken grad uppfattar du att SLS nämnd lyssnar på din förening?

I mycket hög grad
I ganska hög grad
I varken hög eller låg grad
I ganska låg grad
I mycket låg grad
Ingen åsikt

17. I vilken grad uppfattar du att din förening använder sig av de möjligheter som finns för att få inflytande i SLS?

I mycket hög grad
I ganska hög grad
I varken hög eller låg grad
I ganska låg grad
I mycket låg grad
Ingen åsikt

18. Hur tydligt är det för dig vilket stöd och hjälp er förening kan få från SLS? Mycket tydligt

Ganska tydligt
Varken tydligt eller otydligt
Ganska otydligt
Mycket otydligt
Ingen åsikt

19. Hur uppfattar du generellt att medlemsreformen har genomförts?

Mycket väl genomförd
Ganska väl genomförd
Varken väl eller dåligt genomförd
Ganska dåligt genomförd
Mycket dåligt genomförd
Ingen åsikt

20. Vad anser du om SLS stöd till föreningarna i samband med att er förening tog ställning till medlemsreformen?

Mycket gott stöd
Ganska gott stöd
Varken gott eller dåligt stöd
Ganska dåligt stöd

Mycket dåligt stöd
Ingen åsikt

21. Vilka är de främsta skälen till att ni valt att inte bli medlemsförening?

22. Vad anser du om SLS stöd till föreningarna i samband med att er förening ansökte om att bli medlemsförening?

Mycket gott stöd
Ganska gott stöd
Varken gott eller dåligt stöd
Ganska dåligt stöd
Mycket dåligt stöd
Ingen åsikt

23. Vad tycker du har fungerat särskilt bra i samband med medlemsreformen

24. Vad tycker du har fungerat mindre bra i samband med medlemsreformen?

25. Är det något du vill tillägga?

Bilaga 4. Medlemsföreningar i Svenska Läkaresällskapet

Medlemsföreningar från den 1 januari 2021

Föreningen för arbets- och miljömedicin
Sektionen för Medicinens Historia
Svensk Andrologisk Förening
Svensk Barnkirurgisk Förening
Svensk förening för allmänmedicin
Svensk Förening för Anestesi och Intensivvård
Svensk förening för basal och klinisk farmakologi
Svensk förening för Beroendemedicin
Svensk Förening för Hematologi
Svensk förening för hypertoni, stroke och vaskulär medicin
Svensk Förening för Klinisk Cytologi
Svensk Förening för Klinisk Fysiologi
Svensk Förening för Klinisk Kemi
Svensk Förening för Medicinsk Genetik och Genomik
Svensk Förening för Medicinsk Informatik
Svensk Förening för Medicinsk Radiologi
Svensk Förening för Neuroradiologi
Svensk Förening för Nuklearmedicin
Svensk Förening för Patologi
Svensk Gastroenterologisk Förening
Svensk medicinsk audiologisk förening
Svensk Njurmedicinsk Förening
Svensk Onkologisk Förening
Svensk Reumatologisk Förening
Svensk Rättsmedicinsk Förening
Svensk Socialmedicinsk Förening
Svensk Thoraxkirurgisk Förening
Svensk Transplantationsförening
Svenska Barnläkarföreningen
Svenska Endokrinologföreningen
Svenska Föreningen för Allergologi
Svenska Föreningen för Barn- och Ungdomspsykiatri
Svenska Infektionsläkarföreningen
Svenska Kardiologföreningen
Svenska Neurologföreningen
Svenska Rättpsykiatriska Föreningen
Svenska Smärtläkarföreningen
Svenska Sällskapet för Dermatologi och Venereologi
Svenska Sällskapet för Maxillofacialkirurgi
Sveriges ögonläkarförening

Medlemsföreningar från den 1 januari 2022

Svensk Förening För Fysisk Aktivitet och Idrottsmedicin
Svensk Geriatrisk Förening
Svensk Handkirurgisk Förening
Svenska Hygienläkarföreningen
Svensk Förening för Klinisk immunologi och Transfusionsmedicin
Svensk förening för klinisk neurofysiologi
Svensk Förening för Klinisk Nutrition
Svensk Neurokirurgisk Förening

Svensk förening för Obstetrik och Gynekologi
Svensk Ortopedisk Förening
Svensk Förening för Rehabiliteringsmedicin
Svensk Urologisk Förening

Medlemsföreningar från den 1 januari 2023

Svensk Kirurgisk Förening
Svenska Psykiatriska Föreningen

Medlemsföreningar från den 1 januari 2024

Svensk Förening för Akutsjukvård
Svenska Internmedicinsk Förening

Sektioner i SLS från den 1 januari 2024

Diabetologi
Fysiologi
Klinisk mikrobiologi
Lungmedicin
Medicinsk psykologi
Medicinsk radiofysik
Medicinteknik
Otorhinolaryngologi, Huvud- och halskirurgi
Plastikkirurgi
Trafikmedicin
Tropikmedicin